

RAKA RÖR

INFORMATIONSBLAD FRÅN LABORATORIEMEDICIN

Nr 92, mars 2019

Raka Rör samling

LABORATORIEMEDICIN

-Helena Abrahamsson-

Vi vill påminna om följande viktiga saker vid venprovtagning!

Rekommenderad ordningsföljd för provkärl:

1. Blododling (blododlingsflaska aerob, blododlingsflaska anaerob eller blododlings-flaska barnflaska aerob)
2. Koagulationsrör (citratrör)
3. Serumrör med eller utan tillsatser
4. Andra rör med tillsatserna, exempelvis EDTA-rör.

Kommentar: Vid provtagning med venprovtagningssat, där citratröret är det första röret som skall fyllas, skall ett citratrör användas före som slaskrör.

Efter provtagning

- Prov skall omedelbart transporteras stående till laboratoriet.

De prover som tas utanför sjukhusen, måste i förekommande fall behandlas på platsen. Blodprov för serumanalyser skall koagulera stående i rumstemperatur minst 30 minuter före centrifugering. Kyls rören för hastigt eller centrifugeras för tidigt uppstår hemolys som påverkar många analysresultat (t.ex. S-ASAT, S-Bilirubin, fS-Folat, S-Fosfat, fS-Järn, S-Kalium, S-Kobalamin, S-LD).

För bra preanalytisk kvalitet är det viktigt att provet centrifugeras så snart som möjligt för att separera serum respektive plasma från blodcellerna. För ytterligare information om hållbarhet och centrifugering, se respektive analys för vidare handhavande

KLINISK MIKROBIOLOGI

-Minna Ygge-

Förtydliganden

- Vid beställning av Gravidscreeningsprover (hiv, hepatit B och syfilis) måste VAS-koden **Gravsc** användas för att provet ska frysas i biobanken.
- Mikrobiologiska laboratoriet har ett analyspaket för Enteriska Virus vid misstanke om gastroenterit orsakad av virus, analysen heter: **Enteriska virus genompåvisning (RT-PCR)**. Ingående virus är: Calicivirus (Noro- och Sapovirus), Rotavirus, Adenovirus samt Astrovirus. Beställningskod i VAS: **NORO**
- Vi har även ett immunkromatografiskt snabbtest för endast Rota- och Adenovirus, beställningskod i VAS: **ADENO**. Vi rekommenderar att ni beställer **NORO** vid misstanke om viral gastroenterit.
- Vid odlingsfrågeställning om GBS i urinodling måste **två rör** med urin skickas till lab.
- Vid beställning av Klamydia och Gonokock genompåvisning används VAS-kod **ChlaGC**.

Nyheter vid resistensbestämning

Ändringar i systemet (S-I-R) som beskriver bakteriers resistens har införts av EUCAST (European Committee on Antimicrobial Susceptibility Testing).

I-kategorin med tidigare betydelsen ”intermediärt känslig”

har omdefinierats och betyder nu

I = ”känslig vid ökad exponering”

Ökad exponering innebär att dosering eller administrationssätt ändras så att tillgången på antibiotika i infektionshärden ökar. Till exempel genom att *dosen höjs*, att *dosintervallet minskas* eller genom *förlängd eller kontinuerlig infusion* i stället för snabb intravenös administration. Bedömningar om sannolikt höga antibiotikakoncentrationer i aktuella infektionshärder (tex vid nedre

urinvägsinfektioner) kan också tas i beaktande. Lång infusionstid ökar exponeringen av betalaktamantibiotika i infektionshärden och ger koncentrationer över bakteriens MIC (minsta hämmande koncentration) större delen av doseringsintervallet.

Alla S-I-brytpunkter (gränser) är relaterade till dos och administrationssätt, se länk till labhandboken:

<https://www.nllplus.se/For-vardgivare-inom-halso--och-sjukvard/Handbocker/Labhandbok/Antibiotika-dosering-och-administrations-satt-som-galler-for-bakteriers-S-I-R-klassificering>

Nytt vid resistensbestämning är även att EUCAST inför metodologiska buffertzoner för att förhindra och minimera metodologisk osäkerhet. Detta innebär att resistensbestämningen behöver kompletteras i osäkerhetszonerna.

Legionella och pneumokock urinantigentest

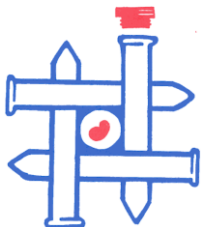
Legionella pneumophila serogrupp 1 (sg 1) och Streptococcus pneumoniae antigenpåvisning i urin analyseras numera i samma test. Svar fås därför alltid för båda antigenerna. Beställ provet med VAS-kod **pneuag** eller **legia**. Analysen utförs dagtid alla dagar i veckan.

Snabbtest för både Legionella- och pneumokock-antigen i urin rekommenderas som diagnostiskt komplement vid svår pneumoni men även vid lindrigare pneumoni och/eller behandlingssvikt..

Ny likvor-analys för akut meningit/encefalit

Ny likvor-analys av bakterier, neurotrofa virus samt jästsvamp vid misstanke om akut meningoencefalit har införts. Då provet är en akut analys ska det omedelbart transporteras till Mikrobiologiska laboratoriet, meddela lab att provet är på väg. Analysen ersätter inte odling vilket alltid ska beställas samtidigt.

Se analys Meningit/encefalit panel PCR (VAS-kod PANMEN) i labhandboken. Nukleisyrepåvisning av följande agens ingår i likvor-panelen:

RAKA RÖR

INFORMATIONSBLAD FRÅN LABORATORIEMEDICIN

Nr 92, mars 2019

Raka Rör samling

Bakterier:

Streptococcus pneumoniae (pneumokocker)
Neisseria meningitidis (meningokocker)
Listeria monocytogenes
Haemophilus influenzae
Streptococcus agalactiae (Grupp B Strep-
tokocker)
Escherichia coli (endast kapseltyp K1)

Virus:

Herpes simplex virus 1 och 2 (HSV-1 och
HSV-2)
Varicella zostervirus (VZV)
Enterovirus
Humant Herpesvirus 6 (HHV-6)
Humant parechovirus
Cytomegalovirus (CMV)

Svampar:

Cryptococcus neoformans/gattii (krypto-
kocker)

-Pernilla Jatko-

Serologi

Från och med 14 Mars 2019 kommer auto-
antikroppar ANA, nDNA, AMA, SMA
samt PCA analyseras på nytt instrument
med nytt reagens och IF glas. Metoden är
densamma (IF) och VAS koder ändras ej.
Patientjämförelsen mellan gamla och nya
instrumentet visar god samstämmighet, men
generellt ses en högre känslighet i nya sy-
stemet varvid screening kommer ske med
högre titrar framöver.

AntiNukleära Antikroppar (ANA) – Serum
kommer nu att screenas i titer 800. Prover
kommer fortfarande svaras ut som Negativ,
Positiv eller Starkt Positiv tillsammans med
mönstertyp.

nDNA (dsDNA eller nativt DNA) – Serum
kommer nu att screenas i titer 20. Kommer
även fortsättningsvis svaras ut Negativ eller
Positiv med titer upp till 1280.

AMA/SMA/PCA – Serum kommer nu att
screenas i titer 100, och positiva prover
titreras till titer 6400.

ANA testet har precis som tidigare begrän-
sad känslighet för vissa ENA specificiteter
som t. ex Jo-1 och SS-A. ENA screening
ingår inte i ANA-beställning utan måste
beställas separat. Vid positiv ANA rekom-
menderas att ta nytt prov för analys av en-
skilda ANA specificiteter (ENA)

KLINISK KEMI

-Elisabet Söderström-

CA-125 utförs i Piteå

Analysen CA-125 analyseras från och med
14/2 vid Klinisk kemi i Piteå då den inte
flyttas över till våra nya instrument. Meto-
den är inte ändrad, men analysen utförs med
ett annat instrument än tidigare. Patient-
provsjämförelse är gjord och den ser bra ut,
ca 10-15% högre värden kan ses vid över-
gången till nya instrumentet. I samband med
detta upphör ackrediteringen för analysen,
då laboratoriet i Piteå inte är ackrediterat.
Vi kommer dock hålla samma kvalitetssä-
kring som tidigare. Prover vidareförmedlas
till Piteå via provinlämningen i Sunderbyn
och analys av prover kommer att ske såsom
tidigare två dagar per vecka.

-Rebecca Johansson-

U-droger

Klinisk kemi på Sunderby sjukhus har fort-
satt analysstopp på U-droger. Inkörning på
de nya instrumenten pågår, men tillsvidare
måste ni fortsätta beställa analyserna till
Umeå, på deras remiss och enligt deras
provtagningsanvisningar. Se även informat-
ion i [labhandboken](#).

Nyheter från Umeå

Umeå har startat upp metod för Metadon i
urin, finns att beställa på deras remiss nr 3.

Verifikationsanalysen för opiater har änd-
rats så att de nu kan detektera 6-
acetylmorfin som är en direkt metabolit av
heroin. Därigenom underlättas diagnosen av
heroinintag.

Klinisk immunologi i Umeå kommer ut
med ny remissversion under våren.

För snabbare och säkrare provhantering
uppmannar de alla kunder att beställa den
senaste versionen.

Även Klinisk genetik i Umeå har nya remis-
ser från och med 1 februari 2019.

Det finns tre olika remisser, beroende på
frågeställning

- Konstitutionella sjukdomar – för
genetisk analys av ärftliga sjukdo-
mar (UL2001).
- Fosterdiagnostik – för genetisk
analys av foster (UL2002).
- Hematologiska sjukdomar – för
analyser kopplade till diagnos eller
uppföljning av hematologiska
sjukdomar (UL2003).

Kassera eventuella utskrivna remisser och
använd de nya remisserna som finns län-
kade från hemsidan:

[https://www.regionvasterbotten.se/for-
vardgivare/behandlingsstod-och-
vardriktlinjer/laboratoriemedicin/klinisk-
genetik](https://www.regionvasterbotten.se/for-
vardgivare/behandlingsstod-och-
vardriktlinjer/laboratoriemedicin/klinisk-
genetik)

För mer nyheter från Umeå se

Laboratorienytt

[Nr 6 December 2018](#)

[Nr 1 Februari 2019](#)

PNA

-PNA-gruppen-

PNA-dagar i Boden 2019

OBS! Nytt datum 27-28 november 2019
PNA dagar för all provtagande personal
kommer att arrangeras i Boden hösten 2019.
Reservera datumet redan nu och håll koll på
mer information och inbjudan som kommer
före sommaren.

Information om Afinion

USB-minne har skickats ut till användarna.
Om ni har äldre versioner än de som anges
nedan ska instrumentet uppgraderas. Har ni
inte fått USB-minne hör av er till era [kon-
taktpersoner](#).

Uppgradering av Afinion AS100 till en ny
version SW 7.02

Larmkoder som 213 och 302 reduceras i
den nya versionen.

Uppgradering av Afinion2 till version SW
21.06

Om ni upplever att de nya reagenskassetter-
na till CRP låter mer än tidigare så är det för
att det numer är fler steg av tvätt på provka-
pillären vid analys. Det blir ett hackande
ljud, inte helt olikt det en magnetkamera
avger.

2(2)